

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 387/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. septembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 13/2011, postupom Krajského súdu v Žiline v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Co 298/2011 a pod sp. zn. 7 Co 299/2011 a jeho uzneseniami zo 17. januára 2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 225/2013, 1 Cdo 226/2013 a jeho uznesením z 30. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd (ďalej len „deklarácia“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 13/2011, postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Co 298/2011 a pod sp. zn. 7 Co 299/2011 a jeho uzneseniami zo 17. januára 2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 225/2013, 1 Cdo 226/2013 a jeho uznesením z 30. marca 2015.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 13/2011 podala sťažovateľka ako navrhovateľka v 3. rade spolu s navrhovateľmi v 1., 2. a vo 4. rade (spolu ďalej len „sťažovateľka a spol.“) okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhali uloženia zákazu odporcovi ťažiť drevnú hmotu z lesného porastu. Okresný súd uznesením č. k. 6 C 13/2011-96 z 1. júna 2011 vydal sťažovateľkou a ostatnými navrhovateľmi navrhované predbežné opatrenie. Krajský súd na odvolanie odporcu svojím uznesením sp. zn. 7 Co 298/2011 zo 17. januára 2012 zmenil uznesenie okresného súdu z 1. júna 2011 tak, že návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 13/2011 odporca navrhol prerušenie konania. Okresný súd uznesením č. k. 6 C 13/2011-112 z 19. júla 2011 návrhu odporcu vyhovel a konanie vedené pod sp. zn. 6 C 13/2011 prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 143/2010. Na odvolanie sťažovateľky a spol. krajský súd svojím

uznesením sp. zn. 7 Co 299/2011 zo 17. januára 2012 potvrdil uznesenie okresného súdu z 19. júla 2011.

Sťažovateľka a spol. proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 7 Co 298/2011 zo 17. januára 2012, ktorým krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 6 C 13/2011-96 o predbežnom opatrení tak, že návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol, ako aj proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 7 Co 299/2011 zo 17. januára 2012, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 6 C 13/2011 z 19. júla 2011 o prerušení konania, podali dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 1 Cdo 225/2013, 1 Cdo 226/2013 z 30. marca 2015 tak, že dovolanie odmietol.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Procesný postup odvolacieho súdu ako i ním vydané rozhodnutia napádam v tom smere, že KS v Žiline naše odvolania nedostatočným spôsobom preskúmal a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, čoho dôsledkom je, že NS SR potvrdil druhostupňové rozhodnutia KS v Žiline, bez toho, aby sa riadne zaoberal a v písomnej forme i vysporiadal s našimi dovolacími dôvodmi. Týmto konaním Najvyššieho súdu SR došlo k porušeniu môjho ústavného práva deklarovaného v článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ust. § 2 OSP, ale v neposlednom rade i ostatných účastníkov tohto konania. ...

Po podaní odvolania proti predbežnému opatreniu zo strany odporcu si odvolací súd nevyžiadal názor druhej strany (napriek tomu, že to v tomto prípade bolo žiaduce a nijakým spôsobom by to neohrozilo nariadenie/nenariadenie predbežného opatrenia), odňal nám týmto možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). ...

V danom prípade neobstojí tvrdenie odvolacieho súdu, že predbežné opatrenie nie je možné vydať ako dočasnú ochranu práv vzhľadom na nami uvádzané dôvody a z tohto dôvodu odvolací súd musí vykonávať dokazovanie spôsobom ako pri rozhodnutí vo veci samej lebo vlastnou nečinnosťou si súd vytvoril priestor, že pred rozhodnutím o predbežnom opatrení nedisponoval relevantnými vyjadreniami oboch strán sporu.

Z príslušných právnych predpisov, ako aj rozhodovacej činnosti súdov je zrejmé..., že za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie možno považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia...

V uznesení Krajského súdu v Žiline č. 7Co/298/2011 zo dňa 17.1.2012, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie zrušené, súd pochybil v nasledovnom:

- krajský súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, a to najmä tým, že bez ďalšieho sa v plnom rozsahu vo svojom odôvodnení stotožnil s tvrdeniami odporcu bez toho, aby sa náležite vysporiadal s predloženými tvrdeniami v našom návrhu a neodôvodnil na základe čoho a akým spôsobom dospel súd k záveru, že nie je namieste ponechať v danej veci vydané predbežné opatrenie.

- krajský súd sa nevysporiadal s dôkazmi a argumentmi uvedenými v našom odvolaní proti prerušeniu konania

- krajský súd sa ďalej nevysporiadal s dôkazmi nami uvedenými v návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ktoré mali zásadný význam pre riadne posúdenie danej situácie bez zohľadnenia týchto skutočností krajský súd nemohol riadne a náležite posúdiť predmetnú vec.

- či boli dostatočne osvedčené okolnosti opodstatňujúce nariadenie predmetného predbežného opatrenia, osobitne či boli splnené zákonné predpoklady t. j. či skutočne bolo po začatí konania potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov, nemožno z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu zistiť. Z tohto dôvodu považujeme predmetné rozhodnutie za nepreskúmateľné.

Týmto konaním súdu nám bolo znemožnené ako účastníkom konania riadne a náležite reagovať na rozhodnutie súdu, a to z dôvodu absencie jasného a výstižného vysvetlenia, ktoré skutočnosti považuje súd za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil prečo nevykonal ďalšie dôkaz aj keď v odvolacom konaní.

Navyše Krajský súd v Žiline vydal uznesenie o zmene predbežného opatrenia po zákonnej lehote jedného mesiaca, a to až po uplynutí takmer 8 mesiacov. Nám ako účastníkom bolo doručené predmetné predbežné opatrenie dňa 27.2.2012.

S ohľadom na účel predbežného opatrenia, ako aj v závislosti od druhu predbežného opatrenia a od druhu povinnosti, uloženie ktorej sa návrhom požaduje, zákon stanovuje rôzne lehoty na rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. V prejednávanej veci mal odvolací súd zákonnú lehotu na rozhodnutie o predbežnom opatrení, t. j. 30 dní po doručení spisu odvolaciemu súdu.

Ako navrhovatelia v rade 1/ až 3/ sme osvedčili nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy nášho nároku, nakoľko ďalším ťažením dreva by mohlo dôjsť k nezvratnému poškodeniu lesných pozemkov k ich úplnému vyťaženiu.

Ako navrhovatelia sme dostatočným spôsobom opísali rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce nariadenie predbežného opatrenia, dostatočne odôvodnili dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana. Ďalej sme riadnym spôsobom odôvodnili nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Na to, aby bola splnená táto zákonná podmienka na nariadenie predbežného opatrenia je potrebné preukázať, že existuje reálna a konkrétna obava, že je tu nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy a to v nezákonnej ťažbe ďalšej drevnej hmoty. Krajský súd teda nesprávne právne posúdil vec nášho predbežného opatrenia!

Čo sa týka uznesenia o prerušení konania, napadnuté rozhodnutie je nesprávne a nezákonné, pretože s otázkou, či je alebo nie je nejaká zmluva, ktorou nadobudol navrhovateľ v rade 4/ určitý spoluvlastnícky podiel, sa môže súd vysporiadať ako s predbežnou otázkou v tomto konaní. Navyše sa nás navrhovateľov v rade 1/ až 3/ konanie o relatívnu neplatnosť netýka.

Ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c) OSP upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, to znamená také prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Súd je povinný najskôr urobiť iné vhodné opatrenia dostupnými procesnými prostriedkami a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Výber, resp. voľbu súdu, ktoré z jednotlivých opatrení (napr. spojenie vecí, prerušenie konania, riešenie tzv. predbežnej otázky) slúžiacich účelu racionálnej organizácie postupu súdu pri vedení príslušného súdneho konania, je ale potrebné podriaďiť aj zákonnej požiadavke rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov v súdnom konaní (§ 6 O. s. p.) a použiť to opatrenie, prostredníctvom ktorého je ochrana práv účastníkov konania rýchlejšia a účinnejšia. Rozhodujúcim hľadiskom je teda

zásada hospodárnosti konania, preto prerušenie konania predstavuje vo všeobecnosti skôr výnimku ako pravidlo.

V danom prípade nebolo v neskôr začatom konaní o relatívnu neplatnosť právnych úkonov vedenom na Okresnom súde Čadci pod sp. zn. 14 C 143/2010 meritórne rozhodnuté, a preto si súd v tomto konaní môže samostatne vyriešiť ako tzv. predbežnú otázku právnou otázkou, či zmluvy sú relatívne neplatné.

Okresný súd v Čadci, Krajský súd v Žiline ako i Najvyšší súd SR prílišným formalizmom a neprípustné zužujúcou interpretáciou právnej normy bez zohľadnenia všetkých okolností prípadu dospeli k záverom, ktoré sú extrémne nespravodlivé, a teda zasahujúce do našich práv garantovaných Ústavou SR a Dohovorom.

K prílišnému formalizmu chcem predovšetkým uviesť, že Najvyšší súd SR ani len neskúmal, kto je vlastníkom sporných nehnuteľností v čase jeho rozhodovania...

Obe vyššie uvedené skutočnosti neskúmal Najvyšší súd popri svojom rozhodovaní a preto jeho rozhodnutie pokladám za extrémne nespravodlivé a teda arbitrárne zasahujúce do mojich práv garantovaných Ústavou SR a Dohovorom.

Dôvody pre podanie ústavnej sťažnosti opieram predovšetkým o tú skutočnosť, že moje ústavné práva boli postupom Krajského súdu v Žiline a postupom Najvyššieho súdu SR vo veľkom rozsahu porušené, a preto žiadam, aby Ústavný súd SR napádané uznesenia Okresného súdu Čadca č. 6C/13/2011-96 zo dňa 1.6.2011 a č. 6C/13/2011-112 zo dňa 19.7.2011, Krajského súdu v Žiline č. 7Co/298/2011 zo dňa 17.1.2012 a č. 7Co/299/2011 zo dňa 17.1.2012 ako i uznesenie Najvyššieho súdu SR č. 1Cdo 225/2013, 1Cdo 226/2013 zo dňa 30.3.2015 zrušil...“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ]... vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a ods. 4 Ústavy SR a čl. 17 ods. 1 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd a svojvoľného zbavenia majetku podľa čl. 17 ods. 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd, na súdnu a inú právnu ochranu zaručenú v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn.

6C/13/2011, postupom Krajského súdu v Žiline v konaniach vedených pod sp. zn. 7Co 298/2011, 7Co 299/2011 a postupom Najvyššieho súdu SR v konaniach vedených pod sp. zn. 1Cdo 225/2013, 1Cdo 226/2013 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje ako protiústavné uznesenie Najvyššieho súdu SR č. 1Cdo 225/2013, 1Cdo 226/2013 zo dňa 30.3.2015.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje ako protiústavné uznesenie Krajského súdu v Žiline č. 7Co/298/2011 zo dňa 17.1.2012.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje ako protiústavné uznesenie Krajského súdu v Žiline č. 7Co/299/2011 zo dňa 17.1.2012.

Porušovatelia sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne sťažovateľke náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 355,73 €.. priamo na účet právneho zástupcu JUDr. Ladislava Ščuryho... do 3 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konanie osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

Z obsahu sťažnostnej argumentácie sťažovateľky v spojení s navrhovaným petitom sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka vidí porušenie ňou označených práv v podľa nej nesprávnych záveroch okresného súdu v jeho uznesení č. k. 6 C 13/2011-96 z 1. júna 2011 o nariadení predbežného opatrenia, krajského súdu v jeho uznesení sp. zn. 7 Co 298/2011 zo 17. januára 2012, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu z 1. júna 2011 a návrh na predbežné opatrenie zamietol, okresného súdu v jeho uznesení č. k. 6 C 13/2011-112 z 19. júla 2011 o prerušení konania, krajského súdu v jeho uznesení sp. zn. 7 Co 299/2011 zo 17. januára 2012, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu z 19. júla 2011, ako aj

najvyššieho súdu v jeho uznesení sp. zn. 1 Cdo 225/2013, 1 Cdo 226/2013 z 30. marca 2015, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky proti označeným uzneseniam krajského súdu.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka zastúpená prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu, ktorý koncipoval samotný návrh, ústavnému súdu s návrhom nedoručila rozhodnutia, proti ktorým sťažnosť smeruje.

V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom“. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje také nedostatky náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných

podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2015